

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ВТОРО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА

§1. В чл.163 се правят следните изменения и допълнения:

В (1) се добавя второ изречение със следния текст:

«Работничката или служителката има право на отпуск поради пълно осиновяване в размер на 365 дни от деня на предаване на детето.»;

(6) добива следния вид:

«Работничка или служителка, която осинови дете на възраст до пет години при режим на пълно осиновяване, има право на платен отпуск за отглеждане и адаптация в семейна среда за период от 365 дни от деня на предаването му за осиновяване до изтичане на този срок, но най-късно до навършване на пет години на детето».

В (8) се прави следното допълнение:

В края на изречението се поставя запетая и се добавя текста:

«а при осиновяване отпускът по ал.6 от настоящата разпоредба може да се ползва от осиновителя след шестия месец от деня на предаване на детето, най-късно до навършване на 5-годишна възраст на детето.»

§2. Чл. 164 (1) добива следния вид:

"След използване на отпуска поради бременност и раждане, ако детето не е настанено в детско заведение, работничката или служителката има право на допълнителен отпуск за отглеждане на първо, второ и трето дете до навършване на 2-годишната му възраст и 6 месеца за всяко следващо дете.

При осиновяване на дете на възраст до пет години след използване на отпуска поради осиновяване по чл.163, ал.6, ако детето не е настанено в детско заведение, работничката или служителката има право на допълнителен отпуск за отглеждане на дете в размер на 365 дни, но най-късно до навършване на 5-годишната му възраст."

Преходни и заключителни разпоредби

§3. В Кодекса за социално осигуряване се правят следните изменения и допълнения:

Чл. 50 се изменя така:

(5) добива следния вид:

"(5) Осигурената или осигуреният за общо заболяване и майчинство, които осиновяват дете до 5-годишна възраст имат право на обезщетение по ал. 1 за периода от 365 дни от деня на предаването му за осиновяване до изтичане на този срок, но най-късно до навършване на пет години на детето."

В (7) след края на текста се поставя запетая и се добавя текста:

"а за осиновителят този срок тече от деня на навършване на 6 месеца от момента на предаване на осиновяване на детето за остатъка до 365 календарни дни , но най-късно до навършване на 5-годишната му възраст."

Чл. 53 (1) добива следния вид:

"След изтичането на срока на обезщетението за бременност и раждане през време на допълнителния платен отпуск за отглеждане на малко дете на майката се изплаща месечно парично обезщетение в размер определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване. Обезщетение по тази алинея се изплаща и на осиновителка, която осинови дете на възраст до пет години след изтичане на срока за използване на отпуск поради осиновяване на основание чл.163, ал.6 от КТ в срок до 365 дни , но най-късно до навършване на 5-годишна възраст на детето».

*Законът е приет от XLII Народно събрание на .....
2013 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.*

Вносител:

ЗАХАРИ ГЕОРГИЕВ

КОРНЕЛИЯ НИНОВА

ЖАРА ПЕНЕВА

МОТИВИ

КЪМ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА КОДЕКСА НА ТРУДА

Сега действащото законодателство не предвижда ползването на майчинство за осиновено дете след 2-годишната му възраст. Това означава, че осиновителите трябва да дадат детето веднага на детска градина, с което се усложнява процеса на адаптация към семейната среда. Мнението на социалните работници е, че е необходим адаптационен период след осиновяването, базиращ се на непосредствено и лично общуване с осиновителите, за да бъде преодолян периода преди това и детето да свикне с новите социално битови и житейски реалности. Може да се каже, че нашето законодателство е в дълг към тази проблематика. Семейната кодификация на Р България обективно и справедливо защитава приоритетно интересите на децата в семейството и родени от биологични родители. За съжаление, до този момент законодателят е пропуснал да разгледа в дълбочина и цялост проблема с осиновените деца. Това е създавало предпоставка за неравнопоставеност между биологичните родители и осиновителите. По обясними причини на осиновителите е много по-трудно при отглеждането и възпитаването на осиновените деца. С предлаганите промени това ще бъде преодоляно. Дълго време в българското общество се налага тезата, че трябва да се търсят механизми чрез поощряване на институтите за осиновяване и приемни семейства, децата от социалните домове да бъдат изведени, адаптирани и социализирани. Когато липсва нормативен механизъм или е ограничен и селективен, всичко това остава декларации и пожелания. Нещо повече – Р България е подписала Европейската харта за защита правата на детето, като е поела ангажимент пред ЕС да синхронизира българското законодателство с европейското в тази сфера. Няма друг вариант това да стане, освен чрез подобни на предлаганите промени предвид предстоящото закриване на детски социални домове до края на 2013. Предлаганите промени целят да стимулират процесите по осиновявания, както ще имат и силен обществен и социален резонанс. Те са подкрепени от психолози и социални работници. Според експертите наред с кампаниите за стимулиране на осиновителния процес и приемно родителство от изключителна важност е двустранния преходен процес, през който преминават и **детето и осиновителите /приемни родители.**

Това е сериозен акт, за който осиновителите трябва да се подготвят предварително, да им бъде осигурена възможност, в която адаптацията и преодоляването на различните стрес периоди да е максимално овладян.

Децата, отглеждани в домове за медикосоциални грижи, в периода от кърмаческа до предучилищна възраст, се развиват до голяма степен с дефицити в социално-психологически аспект. Тяхното емоционално, интелектуално-поведенческо развитие често пъти е забавено или с отклонения.

Важно е да се има предвид какви типични отклонения се забелязват в децата дадени за осиновяване:

1. Развито чувство на изоставеност – когато детето е изоставено веднага след раждането си, те не плачат, липсва потребност от утеха и рефлекс за сигурност и защита се притъпява. Измежду многото ситуации на заплахата, основно значение придобива заплахата от раздяла с майката. Когато това се случва във възраст, в която детето е имало все пак контакт с нея, то развива силна тревожност и с течение на времето дава отклонение в емоционалното развитие. Това е свързано с първата и най-тежка причина за тревожност в детето – връзката ДЕТЕ – МАЙКА.

2. Формираните реакции – от типа правилно и неправилно, често пъти са като обърканост и незнание за детето. Възможно е едно чувство да се заменя от друго, като например любовта да се замени с жестокост или агресия. Или непослушанието в послушание.

3. Поставени основно в легнало положение, те имат ограничен периметър за наблюдение, което обхваща зрителния досег до белия таван - гледайки само него нямат представа за външния свят - цветове и звуци, движения, и пр. Сензориката и моториката не се развиват с нарастването на възрастта им. Това изоставане започва да личи, дори да се занимават специалисти с тях, не може лесно да се компенсира, но с времето има тази възможност.

4. Имат ограничена представа за основни неща от бита и живота като цяло. Не са виждали плодове и зеленчуци, не са виждали животни, т.е. те нямат възприятия за външния свят, нито реалистична представа. Светът за тях е само лелята с бялата манта и стаята с белия таван. Нямат понятие от форми и образи.

5. Повечето от децата не са виждали хора от мъжки пол. Това е така, защото в домовете има предимно жени.

За родителите е необходимо да са подготвени в следните насоки:

1. Родителите ще бъдат под огромен стрес, те трябва да преодолеят всички бариери между тях и детето. Необходимо е да изградят здрава връзка и подготвят детето за момента, в който ще му

разкрият за осиновяването. Важно е връзката и доверието, дори обичта да са вече факт, за да може родителите да са спокойни, че никакви външни фактори няма да разстроят психиката на детето, а това започва да се гради още от първия момент на съжителство.

2. Родителите трябва да създадат режим на детето, което изисква да са 24 часа с него. За режима те се уведомяват от социалните работници или от лекаря на дома.

3. Когато детето има болест, родителите трябва да полагат огромни грижи, за да преодолеят това. Те имат нужда от помощта на специалисти. Това ще изисква време. Посещенията при социалните работници и психолози ще бъдат често явление.

При положение, че детето трябва да бъде една пълноценна личност, от каквато обществото има нужда, то тогава и обществото трябва да подкрепи хората, които искат да осигурят пълноценен живот на това дете.

От момента, в който осиновителите вземат детето, те имат нужда от адаптация и привикване към всичките му особености и характеристики. Периодът към новата среда и семейството може да има различна продължителност. Биологичната майка и нейното дете имат 9 месечна генетична връзка, която е предпоставка за по-естествена привързаност и обич.

При осиновител и дете, тази привързаност се постига бавно, понякога и много трудно, за да се изградят едни пълноценни родителски отношения е необходимо овъзмезден период на майчинство, в който майката – осиновителка да бъде спокойна, че времето и вниманието ѝ са подчинени на детето.

Именно този период е ключов за добрия семеен климат, взаимоотношения, навици, правила и възпитание необходими за

По данни от Агенцията за социално подпомагане към момента в детските социални домове издръжката на едно дете за една година е в размер на 6 106 лева или около 500 лева месечно за храна, облекло и други разходи. При сравнителен анализ с размера за майчинството е видимо, че предлаганите промени дори имат икономическа полза за държавата. Но най-важното са децата и тяхната съдба.

Вносител:
ЗАХАРИ ГЕОРГИЕВ

КОРНЕЛИЯ НИНОВА

ЖАРА ПЕНЕВА